

Список використаної літератури

1. Vogue Ukraine. URL : https://uk.wikipedia.org/wiki/Vogue_Ukraine. (дата звернення: 03.02.2023 р.).
2. Лаврик О. Основи журналістики : навчально-методичний посібник для студентів зі спеціальності «Журналістика». Харків : ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2008. 73 с.
3. Михайлин І. Основи журналістики : підручник. 5-те вид. перероб. та доп. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 496 с.
4. Оцінка відомості та популярності провідних журналів про моду і модну індустрію, що видаються в Україні: перерозподіл сфер впливу на ринку преміум-глянцю. *Соціополіс* : URL : https://sociopolis.ua/news_item/150. (дата звернення : 01.02.2023 р.).
5. Рябінова І., Колосніченко М. Дослідження друкованих видань як сегменту продуктів моди. *Київський нац. ун-т технологій та дизайну*. С. 99-100. URL : https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/14485/3/PIONBUG_20191004_P099-100.pdf. (дата звернення : 29.01.2023 р.).
6. Vogue Ukraine. №2-3. 02/2022. 274 с.

Михалків Христина

студентка групи СОУМ-41 факультету філології і журналістики Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Науковий керівник – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української та зарубіжної літератур і методик їх навчання Бородіца Світлана

ПСИХОЛОГІЗМ РАННІХ НОВЕЛ ВАЛЕРІЯ ШЕВЧУКА

Валерій Шевчук – відомий український письменник, яскравий представник покоління шістдесятників. На думку Л. Тарнашинської, Валерій

Шевчук «творив елітарну літературу» вірячи, що прийде час і на неї, що насамперед така проза – психологічно-людинознавча – може бути зрозумілою в світі, вивести українську літературу на світові обшири» [2, с. 150].

У 1960-х роках митець увійшов в історію української літератури як новеліст. Саме в ранній період його творчості (1961-1969 рр.) виходять друком збірки новел «Серед тижня» (1967) та «Вечір святої осені» (1969), засвідчивши: їх характерною особливістю є психологізм. Автор заглиблюється у внутрішній світ персонажів, змальовує внутрішні конфлікти, роздвоєність особистості, боротьбу із самим собою, невпевненим і нерішучим. Так, новела «Барви осіннього саду», що відкриває збірку «Серед тижня», зображує молодого юнака Івана, котрий тікає з дому, бо не хоче навчатися в університеті. Він відчуває себе самотнім, ніким не зрозумілим, адже прагне збагнути свої життєві межі та власні можливості, сенс буття. Головний персонаж не хоче просто животіти. Єдине, чому Іван прагне додому, щоб помилуватися осіннім садом, набутися на «малій батьківщині».

Зображуючи високу і напружену атмосферу людських почувань та емоцій, Валерій Шевчук використовує потік свідомості, внутрішній монолог, сни і візії, за допомогою яких всебічно змальовує внутрішній світ сучасної йому людини. У новелі «Дим» головний персонаж Козак разом зі своєю сім'єю ненавидять сусідів: таксиста, його дружину і дочку та старшу жінку Кравченко. Вони заздять, доносять, збиткуючись над ними. Але і їх роз'їдають негативні переживання: «Єдине почуття, яким жив зараз Козак, – ненависть», «...на нього плеснуло, затопило, полонило, перекинуло, гойднуло, заколивало, гойднуло дике почуття, яке терзає його й досі», «Палив його вогонь, швидше – жар, який затлів від тієї хвилини; не давав спочинку вдень і вночі, ранком і ввечері», «...те сліпе, палівливе, червоне почуття таки вибухало», «В Козаковій душі сколихнулася чорна хмара, широка й нещадна...» [4, с. 464-465].

Проникаючи в душевні відчуття персонажа, автор часто звертається до позначення настрою через різноманітні зовнішні вияви: вираз обличчя, жести,

дії. Наприклад, у новелі «Батюшка», головний персонаж – старий священник, котрий попри дощ і багнюку щоранку ходить до церкви, сподіваючись на прихід вірян, проте його зустрічає лише сторож. Його настрій точно переданий словами «йому було самотньо і трохи сумно» [4, с. 338]. Такі екзистенційні стани автор увиразнює і за допомогою очей, адже саме вони традиційно віддзеркалюють душу людини: «Вицвілі очі священника вже загорялися чорним, потойбічним світлом...» [4, с. 339], «Його очі оберталися на два чорні вогнища, можна спопеліти, потрапивши в ті вогнища» [4, с. 339], «Довго дивився на темну постать, яка обходила калюжі, подригуючи, наче кішка, то однією, то другою ногою, і погляд його знову налився чорнотою» [4, с. 341], «Священник дивився на сторожа уважними очима: в них починала накопати чорнота, од якої кололо в душі» [4, с. 343], «Він повільно опустився на коліна і підвів угору голову. А з очей полився чорний вогонь. У тому вогні попеліли й сутінь погано освітленого приміщення, і стіни з намальованими постатями колишніх богів, і весь наповнений нескінченним спаданням голубуватих краплинок світ» [4, с. 343-344].

Валерій Шевчук завжди прагне передати емоційне сприймання світу, психологізуючи природу. Відтак його авторська увага сконцентрована саме на екзистенції людини, а не зовнішніх деталях довкілля. Прикладом цього є новела «Відлунок», де головний персонаж Ядзя Каліцька бачить свого чоловіка через багато-багато років: «Він ішов назустріч, широко розхиливши до обіймів руки, пересміхаючись на все лице, і їй здалося раптом, що це лише міраж, разючий, страшний заверт свідомості (її полишила сила, звідусіль, наче розлючена юрба на безпомічну жертву, рвонулося проміння і поранило мозок, збивши його в заплутану пуюлку) [4, с. 411].

Наголосимо на майстерності митця глибоко відтворити тісний зв'язок особистості з навколишнім світом. Природа є виразником її душевного стану, тому письменнику важливо осмислити і віднайти шляхи досягнення внутрішньої гармонії, душевної рівноваги, якої так прагнуть його персонажі. У

новелі «Жовте листя в липні» герой сідає в крісло і дивиться на вулицю, де «падає жовте листя акацій... Це пробуджує змішані почуття, я дивлюсь на цю ніжну, трохи печальну карусель листя і мені хочеться зануритися в неї всією душею» [4, с. 307]. Головний персонаж Халимончук з новели «Проти вікон» опинився проїздом у рідному весняному Житомирі і йому вчувається спокійна, стримана музика, яка ностальгійно навіює спогади дитинства, знайомство із дружиною, з якою він розлучився, прогулянки містом. Тільки сонячними мали бути ті дні, коли хлопчик ходив в «небуденні гостини» на зустріч з левами у новелі «Леви». Манить краса природи і молодого Івана, персонажа новели «Барви осіннього саду», що приїжджає додому заради розкішного саду, який вабить його молодече око.

У негативному світлі постає природа у новелі «Батюшка», адже безперервні дощі, болотяне місиво посилюють почуття самотності, меланхолії, навіюють почуття гіркоти та жалю у старого священника, котрий поступово зневірюється в людях. Через погану погоду, бездоріжжя церква пустує, отець у розпачі промовляє: «Я останній віруючий на цій землі...» [4, с. 339].

Таким чином, за допомогою майстерного опису різноманітних зовнішніх виявів (міміка, жести, вчинки), внутрішніх переживань (через монологи та потік свідомості), авторських метафор, настроєвої атмосфери Валерій Шевчук зображує багатий внутрішній світ людей, їхні бажання, почуття, емоції, доводячи читачам, що кожна людина – неповторна і самодостатня, по-своєму прекрасна. Відтак можемо говорити про екзистенційну модель персонажа у новелах митця.

Список використаної літератури

1. Зборовська Н. Код української літератури. Проект психоісторії новітньої української літератури. Київ: Академвидав, 2006. 502 с.

2. Тарнашинська Л. Українське шістдесятництво: профілі на тлі покоління: історико-літературний та поетикальний аспекти: монографія / наук. ред. М. Г. Жулинський. Київ: Смолоскип, 2010. 632 с.
3. Ткачук М. Українська література ХХ століття: монографія. Тернопіль: Медобори, 2014. 608 с.
4. Шевчук В. Барви осіннього саду. Київ: Дніпро, 1986. 488 с.

Муц Марія

студентка групи УФа-42 факультету філології і журналістики Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Науковий керівник – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови та методики її навчання Штонь Оленаю

ПОРІВНЯННЯ У МОВІ РОМАНУ ЛІТТИ КОСТЕР «ДАР ЗРЕТИ»

Для передачі найтонших відтінків думки чи почуття, яскравого та виразного змалювання довкілля майстри слова використовують *порівняння* – фігури мови, що полягають у зображенні особи, предмета, явища або дії через найхарактерніші ознаки, які є органічно властивими іншим особам, предметам чи явищам [3, с. 469].

Такі образні засоби неодноразово ставали об'єктом вивчення лінгвістів, зокрема Д. Баранника, Я. Голоюх, Г. Довженко, І. Кучеренка, Л. Мацько, С. Педченко, С. Рошко, С., О.Дуденко, Н. Шаповалової та ін.

Та все ж деякі питання, зокрема лінгвостилістична специфіка означених тропів у творах сучасних українських письменників, потребують наукового осмислення. Це стосується вивчення порівняльних конструкцій у романі Літти Костер «Дар Зрети», тому тема нашої наукової розвідки є актуальною.

Мета статті: виявити й описати лексико-семантичні та структурні особливості порівнянь у романі Літти Костер «Дар Зрети».

Дослідники у складі порівняльних конструкцій виокремлюють суб'єкт порівняння (те, що порівнюють) та об'єкт порівняння (те, з чим порівнюють) [3,